

Στρατηγικές δασκάλων για παιδιά με δυσκολίες λόγου ή ομιλίας μέσα στη τάξη

Αντιγόνη Αλβανού

Φορέας: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Θεματική ενότητα:
Θεραπευτικά προγράμματα

Εισαγωγή

Έρευνες δείχνουν ότι 7-10% των παιδιών σχολικής ηλικίας παρουσιάζουν γλωσσικές δυσκολίες (Norbury et al., 2016).

Παρόλο που οι δάσκαλοι μπορούν να αντιληφθούν πως τα παιδιά έχουν κάποιες ειδικές δυσκολίες, οι παραπομπές για την περαιτέρω διερεύνηση και αντιμετώπιση αυτών των δυσκολιών είναι λίγες.

Στην Ελλάδα οι δάσκαλοι σπάνια δέχονται επιμόρφωση για τις τεχνικές και στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν μέσα στην τάξη για να αντιμετωπίσουν τις συγκεκριμένες δυσκολίες.

Μέθοδος

- Για να ερευνηθούν τόσο οι γλωσσικές δυσκολίες του μαθητή, όσο και οι τεχνικές των δασκάλων χρησιμοποιήθηκε το «Ανίχνευση δυσκολιών στον προφορικό λόγο» (μετάφραση-επιμέλεια: Μ. Βλασσοπούλου - Π.Ε. Άσλεϋ 2018).

- Έγινε ποιοτική επεξεργασία των απαντήσεων και κατηγοριοποίησή τους σε θεματικές ενότητες. Περιγράφονται οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται πιο συχνά μέσα στην τάξη.

Δείγμα:

- Οι δάσκαλοι (N= 11) αφού αξιολόγησαν την ακαδημαϊκή επίδοση και τις γλωσσικές δυσκολίες των παιδιών στην τάξη τους (N= 201) περιγράψανε για τους μαθητές που έχουν γλωσσικές δυσκολίες τις στρατηγικές που έχουν χρησιμοποιήσει για να τους βοηθήσουν.

Στόχοι

- Να διερευνηθούν οι στρατηγικές που χρησιμοποιούν οι δάσκαλοι μέσα στην τάξη
- Να προταθούν ρεαλιστικές και ερευνητικά τεκμηριωμένες τεχνικές για την αντιμετώπιση αυτού του πληθυσμού μέσα στην τάξη.

Διγλωσσία

- Παρόλο που το 7% του δείγματος αποτελούνταν από δίγλωσσα παιδιά, κανένας δάσκαλος δεν ανέφερε καμία τροποποίηση μαθήματος για να τα βοηθήσει!
- Παλαιότερες έρευνες, αλλά και νεότερες (Rogers et al., 2006· Tabri, Chacra & Pring, 2015) φανερώνουν τη σημασία της καλής ακουστικής στον χώρο, για την επιτυχή κατανόηση της δεύτερης γλώσσας

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ Η ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Τα δίγλωσσα και τρίγλωσσα παιδιά, ακόμα και όταν γνωρίζουν τη γλώσσα πολύ καλά, η φασαρία του περιβάλλοντος, ή η χαμηλή ένταση της φωνής του δασκάλου και φυσικά ο συνδυασμός τους, δυσχεραίνουν έντονα την ποιότητα της αντίληψής τους και ως αποτέλεσμα την προσοχή και την απόδοσή τους σε όλα τα μαθήματα (Tabri, Chacra & Pring, 2015)

Προτείνεται:

- Ο δίγλωσσος μαθητής να είναι σε κοντινή απόσταση με τον δάσκαλο για καλύτερη ακουστική
- Ο δίγλωσσος μαθητής να είναι σε κοντινή απόσταση με τον δάσκαλο για ενίσχυση μέσω χειλοεαγάνωσης τις στιγμές που αυξάνεται η φασαρία στην τάξη.

Αυτισμός

- Στην παρούσα έρευνα μόνο ένας δάσκαλος κατέγραψε ότι έχει μαθητή με αυτισμό
- Η γνώση τέτοιων πληροφοριών θα βοηθούσε τους δασκάλους να ενισχύσουν εξειδικευμένα τα παιδιά

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ Η ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Οπτική ενίσχυση
Βοηθούν να οργανώσει τη σκέψη του, να παραμείνει συγκεντρωμένο στο μάθημα, να μειώσει το άγχος και να αυξήσει την πρωτοβουλία του, γνωρίζοντας και καταλαβαίνοντας καλύτερα το περιβάλλον του

Δημιουργία ομάδων συνομηλίκων

Λειτουργική αξιολόγηση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος

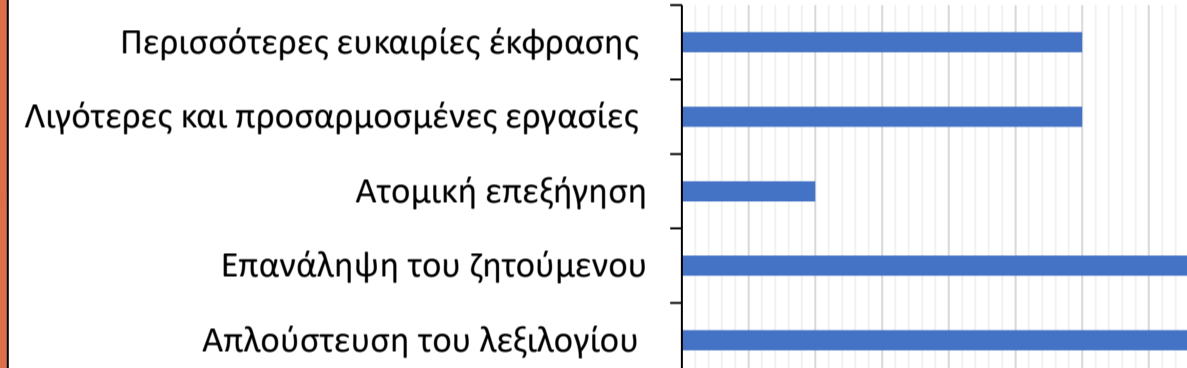
Έλεγχος για το αν το περιβάλλον του είναι πολύ απαιτητικό και νιώθει ότι δεν μπορεί να ακολουθήσει.

ΑΓΔ Αναπτυξιακή Γλωσσική Διαταραχή

- Τα παιδιά με ΑΓΔ παρουσιάζουν καθυστέρηση ή απόκλιση από την φυσιολογική ανάπτυξη της γλώσσας, ενώ μπορούν να παρουσιάσουν πλήθος διαφορετικών προφίλ. Τέλος, είναι πολύ συχνό, καθώς επηρεάζει το 7,4 του γενικού πληθυσμού (Tomblin et al., 1997) δηλαδή, περίπου 2 παιδιά από τα 27 της τάξης.
- Παράλληλα, έχει βρεθεί πως το 19% των παιδιών με επίσημα διαγνωσμένες μαθησιακές δυσκολίες έχει ΑΓΔ (Cortiella & Horowitz, 2014).

Παρακάτω φαίνονται οι στρατηγικές που χρησιμοποιούν οι δάσκαλοι για να ενισχύσουν τους μαθητές με γλωσσικές δυσκολίες μέσα στη τάξη:

Τροποποιήσεις μαθήματος

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ Η ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

• Τροποποίηση ρυθμού ομιλίας

Τα παιδιά με ΑΓΔ αντιμετωπίζουν και δυσκολίες στην κατανόηση προτάσεων. Όπως αναφέρει ο Montgomery (2003) σε κάποιες περιπτώσεις τα παιδιά έχουν αυτή τη δυσκολία λόγω της φτωχής τους γλωσσολογικής ικανότητας, ενώ σε άλλες περιπτώσεις ευθύνεται η δυσκολία στην επεξεργασία που πηγάζει και από τη φτωχή εργαζόμενη τους μνήμη

• Σχέση μαθητή δασκάλου

Παιδιά που είχαν καλή σχέση με τον δάσκαλό τους είχαν αυξημένα κίνητρα για επιτυχία και καλύτερες πιθανότητες να ολοκληρώσουν την άσκηση που τους ζητούνταν (Rhoad-Drogalis, Justice, Sawyer & O'Connell, 2018)

Μνήμη

- Παιδιά με ΑΓΔ έχουν βρεθεί να έχουν δυσκολίες σε δραστηριότητες εργαζόμενης μνήμης που σχετίζονται με την αποθήκευση και την επεξεργασία της ομιλίας (Archibald & Gathercole, 2006· Weismer, Evans & Hesketh, 1999)
- Ειδικότερα, η φτωχή εργαζόμενη μνήμη σχετίζεται με προβλήματα στην ανάγνωση, στα μαθηματικά και στην αντίληψη της γλώσσας (Alloway & Archibald, 2008)

Σχετικές στρατηγικές:

- Αναγνώριση των περιορισμών της εργαζόμενης μνήμης
- Παρακολούθηση του παιδιού
- Αξιολόγηση των δραστηριοτήτων που υπερφορτώνουν τη μνήμη
- Μείωση του μνημονικού φορτίου, αν χρειάζεται
- Συχνή επανάληψη των σημαντικών πληροφοριών
- Ενθάρρυνση της χρήσης μνημονικών βοηθημάτων
- Ανάπτυξη προσωπικών στρατηγικών από το παιδί

Τεχνικές που μπορεί

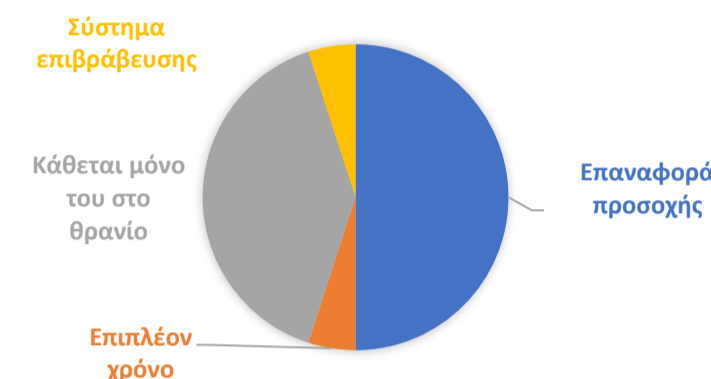
να κάνει το παιδί

- Κατονομασία
- Παράφραση
- Chunking

ΔΕΠΥ

- Οι περισσότεροι δάσκαλοι κατέγραψαν ότι δεν αλλάζουν κάτι στην διδασκαλία τους για να βοηθήσουν τους μαθητές με ΔΕΠ-Υ
- Στο διάγραμμα φαίνονται οι στρατηγικές που κατέγραψαν οι δάσκαλοι που τροποποιούν το μάθημά τους

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΕΠ-Υ

Τα άτομα με ΔΕΠ-Υ έχουν αυξημένες ανάγκες διέγερσης (Raggi & Chronis, 2006) και δεν μπορούν να υπομείνουν εύκολα καταστάσεις μειωμένης διέγερσης κι έτσι καταφεύγουν στο να δημιουργήσουν μόνοι τους κάποια ερεθίσματα, είτε με κίνηση, είτε στρέφοντας την προσοχή τους σε κάτι νέο και πιο ενδιαφέρον. Λόγω των παραπάνω, η αυξημένη διέγερση μέσα στη διαδικασία της μάθησης θα βοηθήσει το παιδί να παραμείνει συγκεντρωμένο και να αναπτύξει τις ακαδημαϊκές του επιδόσεις (Raggi & Chronis, 2006). Πώς όμως θα γίνει αυτό;

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ Η ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Αύξηση των αισθητήριων ερεθισμάτων
- Ακουστική, Οπτική, Κινητική διέγερση
- Ταχύτητα και ταυτόχρονη ανάγνωση
- Ενεργητική μάθηση

- Δυνατότητα επιλογής εργασιών

- Ημερήσιες κάρτες ελέγχου (DRCs)

- Διδασκαλία μέσω συμμαθητών

Συμπεράσματα

Φάνηκε η έλλειψη γνώσης στην παρέμβαση, καθώς ήταν ελάχιστοι οι δάσκαλοι που κατέγραψαν ότι αλλάζουν κάτι στο μάθημα για να βοηθήσουν κάποιον μαθητή τους.

Επιπροσθέτως, μερικές από τις τεχνικές που περιέγραψαν δεν είναι τεκμηριωμένες από τη σημερινή βιβλιογραφία.

Στοιχεία επικοινωνίας

6949136428
antigoni.alv@gmail.com